

Controle en bestrijding van varroamijt

De bestijding van de *Varroa destructor* met mierenzuur via met de Nassenheiderverdamper kan het beste plaats vinden meteen nadat de laatste honing is geslingerd. In september is een tweede bestrijding van *Varroa destructor* met mierenzuur met behulp van de Nassenheiderverdamper nog mogelijk. Vooraf moet de noodzaak voor een bestrijding worden vastgesteld. Door controle van het aantal mijten op de onderlegger kan worden vastgesteld of een bestrijding nodig is. Hiertoe gedurende een week de onderlegger onder het bijenvolk leggen en daarna het gemiddeld aantal mijten per dag vaststellen. Door het gemiddeld aantal mijten, dat per dag op de onderleggers wordt gevonden, met een factor 100 tot 200 te vermenigvuldigen kan berekend worden hoeveel mijten er in het bijenvolk aanwezig zijn. Worden er bijvoorbeeld gemiddeld vijf mijten per dag gevonden dan bevinden zich in het bijenvolk tussen de 500 en de 1.000 mijten.

Als er in de winter geen broed meer in het bijenvolk aanwezig is, moet voor het vaststellen van het aantal mijten in een bijenvolk, het gemiddeld aantal mijten per dag met 400 vermenigvuldigd worden. Indien er zich meer dan ongeveer 200 varroamijten in het bijenvolk (per dag gemiddeld één of meer varroamijten op de bodemplank) bevinden is een behandeling met mierenzuur nodig. Bevinden zich gedurende de winterperiode meer dan 200 varroamijten in het bijenvolk dan wordt het aantal mijten in de zomer van 2003 zo hoog dat schade aan het bijenvolk ontstaat. Indien er broed in het bijenvolk aanwezig is en de nachttemperatuur niet onder 5°C ligt is een behandeling met de Nassenheiderverdamper goed mogelijk. Meteen na het inwinteren van de bijenvolken is dus een geschikt moment. Volg de gebruiksaanwijzing van de Nassenheiderverdamper exact op.

Toelating oxaalzuur tegen varroamijt

In verschillende Europese landen wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van oxaalzuur voor de bestrijding van de varroamijt. Zowel bij het onderzoek als bij diverse bijenhouders in de praktijk worden daarmee goede resultaten bereikt.

Er worden drie manieren van toepassen gebruikt:

1. Druppelen met of **2. vernevelen** van oxaalzuuroplossing of **3. verdampen** van oxaalzuur.

Vooraf indien bijen meerdere malen nat worden van oxaalzuur ontstaat grote sterfte aan de bijenvolken. Oxaalzuur is evenals mierenzuur etsend en tast de huid aan. Indien de damp van oxaalzuur wordt ingeademd

ontstaat ook schade aan de longen. Oxaalzuur heeft in Nederland geen toelating voor de bestrijding van de varroamijt. Op initiatief van Eva Rademacher (Freie Universität Berlin) wordt nu door de bijenteeltorganisaties uit Europa gezamenlijk een aanvraag voor toelating van dit middel ingediend voor geheel Europa. De kosten voor deze toelating worden gezamenlijk door de bijenhouders uit Europa, naar rato van het aantal bijenvolken, gedragen. Inmiddels hebben ook de Nederlandse bijenteeltorganisaties, via de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij, hieraan hun steun toegezegd.

Stuifmeelraten in het bijenvolk laten

In een periode van overvloed wordt door bijenvolken stuifmeel in de raten opgeslagen. In de raten blijft dit stuifmeel langere tijd van goede kwaliteit. Bij voldoende voorraad stuifmeel wordt dit door de bijen afgedekt met een laagje honing en verzegeld voor de winter. Dit stuifmeel blijft daardoor geschikt als voedsel voor de larven en de jonge bijen. De larven en de jonge bijen tot 12 dagen oud, gebruiken stuifmeel als eiwitbron voor hun ontwikkeling. Bijen ouder dan 12 dagen kunnen geen stuifmeel meer verteren. Als larven en jonge bijen tijdens hun ontwikkeling geen of onvoldoende stuifmeel ter beschikking hebben kan dit later niet meer gecompenseerd worden. Deze bijen leven korter en zijn meer vatbaar voor nosema. In het najaar en in het vroege voorjaar is er vaak een gebrek aan stuifmeel mede door de ongunstige weersomstandigheden. Door de stuifmeelvoorraden in de raten kan dit worden gecompenseerd. Laat dus in het najaar, als de bijenvolken kleiner worden en een deel van de raten niet meer nodig is, de raten met stuifmeel zoveel mogelijk in de kast. De stuifmeelvoorraad kan bijdragen aan de opbouw van gezonde winterbijen en ook in het voorjaar kunnen de eerste jonge bijen profiteren van een nog aanwezige stuifmeelvoorraad. Indien stuifmeelraten buiten de kast worden bewaard ontwikkelen stuifmeelmijten zich vaak in deze raten waardoor het kostbare stuifmeel verloren gaat.

Nieuwe onderzoeker bij PPO Bijen

Met ingang van 1 september 2002 is Jeroen Vorstman aangesteld ter versterking van het onderzoeksteam van PPO Bijen. Jeroen zal zich met name bezig gaan houden met onderzoek naar de bestuiving in de natuur. Welke rol spelen honingbijen en wilde bijen bij de bestuiving in de natuur?

Jeroen heeft ervaring met natuur- en groenprojecten en is tevens al vele jaren een enthousiast bijenhouder.